

Доклад за изпълнение Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и категоризация на речните водохващания и язовири за 2025 година

Годишният доклад за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) в Дунавски район за басейново управление (ДРБУ), е изготвен на основание чл.16, ал.2 от Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Наредба № 12/18.06.2002 г.). Целта на доклада е да представят резултатите от извършения мониторинг и да отрази състоянието и категоризацията на повърхностните води съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г.

I. Категоризация на повърхностните води в Дунавски район, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за 2025 г.

Категоризацията на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ) се извършва в изпълнение на изискванията определени в Наредба № 12/18.06.2002 г. Съгласно чл.3, ал.1 и ал.2 и Приложение № 1 от същата наредба, водите се категоризират в три категории А1, А2 и А3, отговарящи на различно качество повърхностни води, съобразно физически, химически и микробиологични показатели.

В зависимост от това в коя категория са оценени водите и съгласно Приложение № 2 от Наредба № 12/18.06.2002г., към пресните повърхностни води се прилагат съответните допълнителни стандартни методи за обработка с цел последващото им използване за ПБВ.

На територията на ДРБУ се извършва мониторинг и оценка на 112 речни водохващания (РВ) и 8 язовира, водите на които се използват за ПБВ. Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР) в своята компетентност съгласно: чл. 155, ал. 1, т. 4 и т. 21 от Закона за водите (ЗВ) и чл. 5, ал. 3 от Наредба 12/18.06.2002 г., извърши актуална категоризация за 2025 г. на водите предназначени за ПБВ въз основа на:

- ◆ Резултати от изпитване на водите по физикохимични показатели, предоставени с протоколи от Регионалните лаборатории към Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) съгласно Програма за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ, утвърдена със Заповед № РД-41/15.01.2025 г. на Министъра на околната среда и водите;

- ◆ Данни по микробиологични показатели (МБП), предоставени от съответните Регионални здравни инспекции (РЗИ);

- ◆ Резултати от изпитване на водите по физикохимични и микробиологични показатели предоставени от ВиК операторите в изпълнение на изискванията за провеждане на собствен мониторинг.

За 2025 г. на територията на БДДР е направена оценка на 133 пункта за мониторинг на води от РВ и язовири, като пунктовете се отнасят за 120 водоизточника предназначени за ПБВ. Направена е категоризация по физикохимични показатели, категоризация по МБП и обобщена категоризация за водоизточниците. В случаите, когато водоизточникът е язовир и за него се изпълнява мониторинг за повърхностни и дълбочинни проби се изготвя категоризация на всеки пункт по отделно и обобщена за водоизточника.

1.1 Категоризация по физикохимични показатели

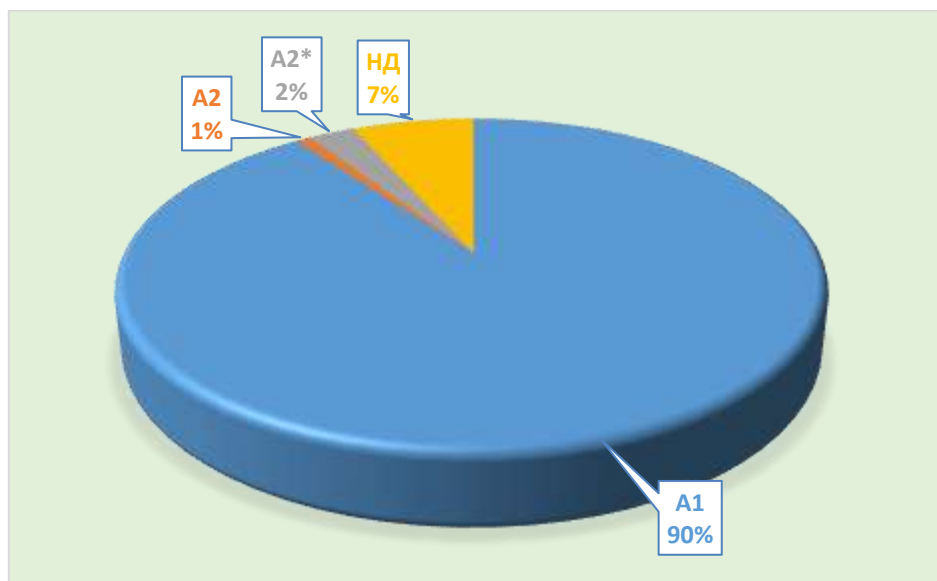
При изготвяне на категоризацията са спазвани изискванията на чл. 6 и чл. 7 от Наредба 12/18.06.2002 г. На база получените резултати от мониторинг по физикохимичните показатели (ФХП) за 2025 г. водоизточниците са категоризирани в категории А1 и А2. В случаите, когато няма отклонение от препоръчителните и/или задължителните стойности на ФХП за категория А1, но данните от мониторинг са минимален брой, категоризацията по ФХП се отбелязва с А2*.

За 2025 г. категоризацията по физикохимични показатели (ФХП) е следната (фиг. 1):

- ♦ в категория А1 са оценени 108 водоизточника;
- ♦ в категория А2 – 1 водоизточник, за който стойностите от анализите ФХП отговарят на категория А2.
- ♦ в категория А2* - общо 3 водоизточника;
- ♦ няма водоизточници определени в категория А3 по физикохимични показатели за 2025 г.

8 броя водоизточника, не са категоризирани по ФХП, тъй като за тях липсват актуални данни за 2025 г. Пунктовете не са били включени в националната програма за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ за 2025 г. и за тях не са получени данни от собствен мониторинг.

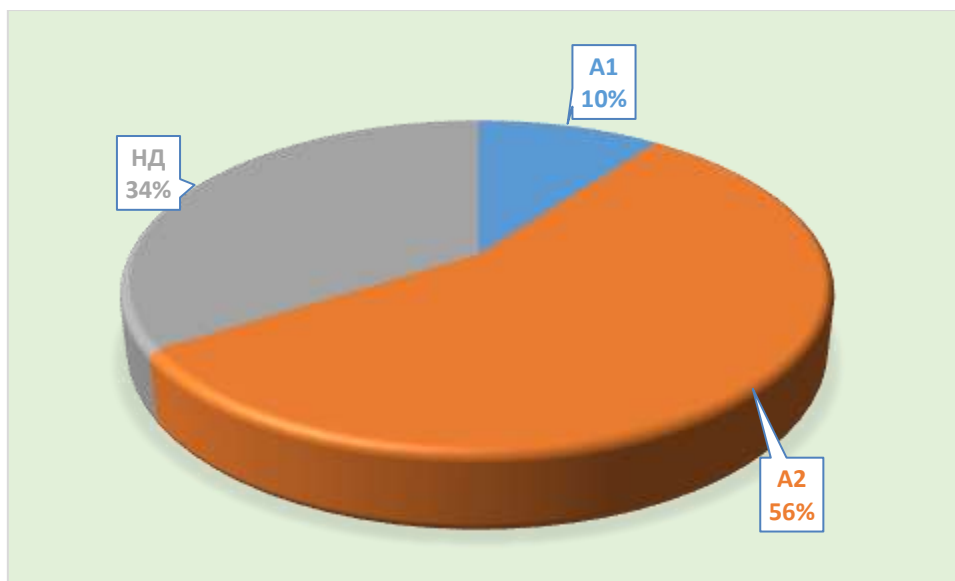
Фиг. 1 Категоризация по ФХП за 2025 г. в проценти от общия брой

1.2 Категоризация по микробиологични показатели

За 2025 г. категоризацията по микробиологични показатели (МБП) е следната (фиг. 2):

- ♦ в категория А1 са оценени 12 водоизточника;
- ♦ в категория А2 – 67 водоизточника;
- ♦ За 41 водоизточника не са получени данни от мониторинг.

Фиг. 2 Категоризация по МБП за 2025 г. в проценти от общия брой

1.3 Обобщена категоризация на водоизточниците

Подробно информация за категоризацията по групи показатели и пунктове/водоизточници е налична в приложение към настоящия доклад.

Обобщената категоризация на водоизточниците се определя в зависимост от по – лошата от двете категории – ФХП и/или МБП.

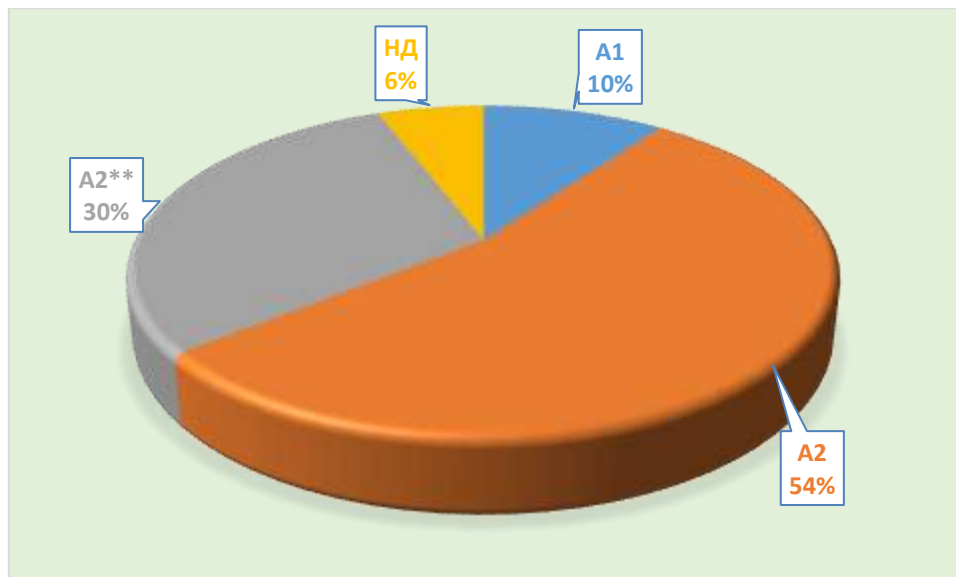
Когато оценката на достоверността на получените данни от мониторинг е ниска, категоризацията на пунктове/водоизточници е отбелязана с А2**. Причина за ниската степен на достоверност на оценката може да бъде например:

- ◆ Оценката на ФХП е А1, но липсват данни по МБП;
- ◆ Оценката на МБП отговаря на категория А1 или А2, но оценката на ФХП е А2*
- ◆ Оценката по МБП отговаря на изискванията за категория А2 , но липсват данни от изпитвания по ФХП.

Обобщената категоризация за 2025 г. на повърхностните води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ, е както следва:

- ◆ категория А1 - 12 водоизточника;
- ◆ категория А2 - 65 водоизточника;
- ◆ в категория А2** са оценени 36 водоизточника.
- ◆ за 7 мониторингови пункта/ водоизточника липсват данни от мониторинг за 2025г. на физикохимични и микробиологични показатели и за тях не е определена категория.

На територията на ДРБУ няма пунктове/ водоизточници, оценени в категория А3 за 2025 г.

Фиг.3 Обобщена категоризация на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2025 г. в проценти от общия брой

1.4. Сравнителен анализ на резултатите от категоризацията за 2025г. спрямо 2024г.

За 2025 г. общият брой категоризирани водоизточници е 120 и броят им се запазва същия като през 2024 г.

По данни от мониторинга изпълняван през 2025 г. в категория А1 са оценени 12 водоизточника, от които:

- ◆ 3 са запазили категорията си от 2024 г.,
- ◆ 9 са повишили категорията си от А2 на А1;
- ◆ при останалите пунктове/ водоизточници – няма промяна

В категория А2 са определени 65 водоизточника, от които:

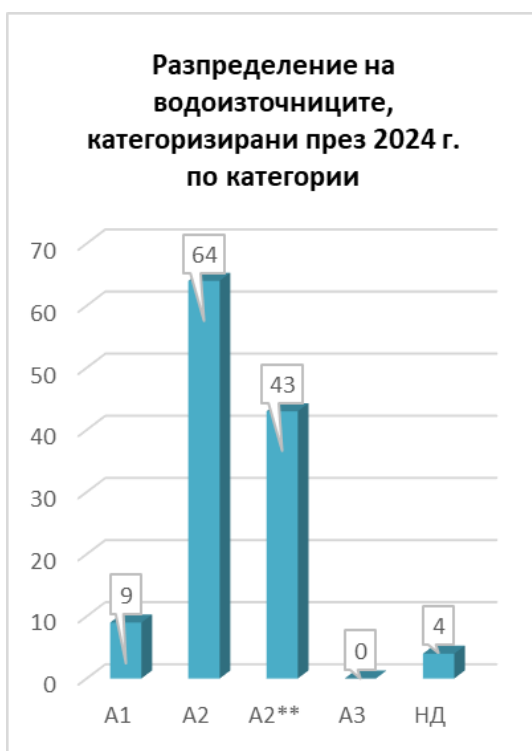
- ◆ 52 са запазили категорията си от 2024 г.;
- ◆ 6 са понижали категорията си от А1 през 2024 г. на А2 през 2025 г.;
- ◆ 7 са повишили категорията си от А2** на А2 през 2025 г.

С категория А2** са оценени 36 водоизточника, от които:

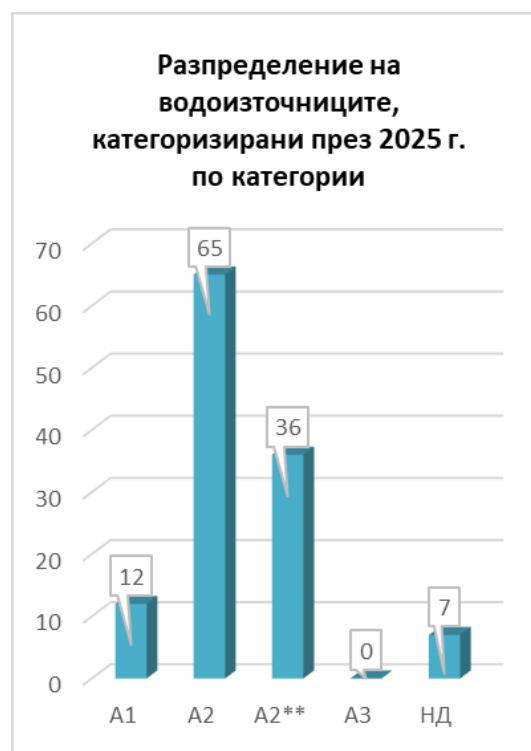
- ◆ 36 са запазили категорията си от 2024 г.;

За 7 водоизточника липсват данни и са оценени с НД (няма данни).

На фигури 4 и 5 са представени категоризирани водоизточници за 2024 и 2025 г. От тях е видно, че броят на водоизточниците оценени с категория А1, А2 минимално се е увеличил. Броят на водоизточниците, за които няма налични данни от мониторинг, се е увеличил почти двойно. Броят на водоизточниците оценени с категория А2** е намалял.

Фиг. 4 Категоризация 2024 г.

Фиг. 5 Категоризация 2025 г.

Причините, които най-често водят до понижаване на категорията на повърхностните води предназначени за ПБВ са:

- ◆ Неспазена/намалена честота спрямо планираната, за изпълнение на физикохимичният мониторинг;
 - ◆ Непълно изпълнение на планирания мониторинг за МБП;
 - ◆ Отклонение от нормите за категория A1 на МБП – колиформи и фекални колиформи.
- Трябва да се отбележи, че отклоненията по тези показатели най – често имат сезонен характер и са пряко свързани с метеорологичните условия (интензивни валежи, засушавания и др.).

1.5 Зони за защита на водите

Речните водохващания с прилежащата им водосборна област и язовирите, предназначени за ПБВ са определени като зони за защита на повърхностните води (ЗЗВ), съгл. чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ. Съгласно утвърден на национално ниво „Подход за определяне/актуализиране на зоните за защита на водите и техните екологични цели, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите”, в добро състояние се оценяват зоните, които отговарят на категории A1 и A2 и на изискванията/показателите за постигане на екологичните цели.

Предвид представеният по-горе анализ и критериите съгласно подхода за оценка, заключението е, че към 2025 г. всички ЗЗВ на повърхностни води, предназначени за ПБВ са в добро състояние.

II. Контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за ПБВ на територията на ДРБУ за 2025 г. съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностни води предназначени за питейно-битово водоснабдяване

Във връзка с изпълнение на чл. 155, ал. 1, т. 4 от Закон за водите, чл. 107, ал. 2, т. 2 от Наредба 1 от 11 април 2011г. за мониторинг на водите и Наредба 12/18.06.2002 г., БДДР всяка година актуализира Програмите за контролен и собствен мониторинг.

Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води, предназначени за ПБВ за 2026 г. е изготвена въз основа на направената категоризация за 2025 г. и съгласно изискванията на Приложение 3, към чл.7, ал.1 от към Наредба 12/18.06.2002 г.

С цел осигуряване на постоянна и системна информация за състоянието и качеството на повърхностните води за ПБВ, БДДР ежегодно изготвя Програми за собствен мониторинг на В и К операторите, съобразени с изискванията на Наредба 12/18.06.2002 г. За 2026 г. са изготвени 10 програми за собствен мониторинг на В и К оператора.

Във всички пунктове от Програмата за контролен мониторинг на повърхностните води предназначени за ПБВ за 2026 г., са планирани за пробовземане и анализ ФХП и МБП.

5800 гр. Плевен, ул. „Чаталджа“ № 60

тел.: +359 64 88 51 00

e-mail: dunavbd@bDDR.bg, web: www.bd-dunav.bg

